

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 136/03-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. októbra 2003 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudcov Jána Auxta a Juraja Horvátha prerokoval sťažnosť M. M., bytom D., zastúpenej advokátom JUDr. J. M., D., vo veci porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 96/95 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 96/95 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 96/95 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. M. M. n e p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie.

4. Okresný súd Zvolen j e p o v i n n ý uhradiť M. M. trovy konania vo výške 8 796 Sk (slovom Osemtisíc sedemstodevät' desiatšesť slovenských korún) do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet advokáta JUDr. J. M., D.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 9. mája 2003 doručené podanie M. M. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. J. M., ktorým namieta porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 96/95.

Sťažovateľka odôvodňuje svoju sťažnosť tým, že okresný súd v konaní o určenie hraníc pozemkov, zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a vydanie zabratej pôdy porušil jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľka uvádza, že spor od podania návrhu trvá už takmer osem rokov.

Sťažovateľka sa domáha aj primeraného finančného zadosťučinenia a úhrady trov právneho zastúpenia.

Sťažovateľka navrhuje ústavnému súdu, aby vo veci rozhodol týmto nálezom:

„Právo sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných priet'ahov zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6

ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8 bolo postupom Okresného súdu vo Zvolene porušené.“

II.

Obidvaja účastníci ústavnému súdu písomne oznámili, že súhlasia, aby bolo upustené od verejného ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti.

Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení o. i. uviedla:

„V danom prípade ide o majetkový spor s nejasne určeným predmetom sporu. Navrhovatelia žiadali nariadiť znalecké dokazovanie aby znalec identifikoval ktoré parcely na základe reálnej deľby a v akej výmere užívali. Po vypracovaní znaleckého posudku sudkyňa vyzvala navrhovateľov, aby upresnili svoj návrh. Návrh nebol špecifikovaný ani po vypracovaní doplnku k znaleckému posudku, ani po vyhlásení platnosti obnoveného katastrálneho operátu novým mapovaním. Ako uviedol znalec vstupné údaje pre vyhotovenie geometrického plánu č. 10/97 sa natoľko zmenili, že bude potrebné tento plán pozmeniť. Na základe toho bolo nariadené znalecké dokazovanie uznesením súdu zo dňa 07. 07. 2003.

Na nevybavenie veci mali vplyv aj tie skutočnosti, že sa účastníci nedostavili na každé pojednávanie, pojednávania sa odročovali a ich zástupcovia nereagovali na výzvy súdu, ktoré sa museli opakovať.

Vo veci sa uskutočnilo 6 pojednávaní, bolo nariadené znalecké dokazovanie, doplnok k znaleckému posudku, ohliadka miesta samého a ďalšie znalecké dokazovanie dňa 07. 07. 2003. Konanie bolo prerušené od 27. 07. 2000 až do 10. 12. 2001 kedy bola súdu doručená odpoveď z Okresného úradu v Detve, odboru katastrálneho. V priebehu vybavovania veci odišla do dôchodku zákonná sudkyňa a vec bola pridelená inému sudcovi. K 31. 05. 2001 odišli do dôchodku 2 sudkyne po ktorých zostalo nevybavených viac ako 300 občianskoprávných vecí, ktoré sa museli rozdeliť medzi ostatných sudcov.

Sťažnosť na prieťahy v konaní z uvedených dôvodov považujem za čiastočne opodstatnenú až do prerušenia konania uznesením z 27. 07. 2000. Od tohto termínu sťažnosť nie je odôvodnená. Sudca Mgr. L. po pridelení veci koná bez prieťahov.“

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov a zo spisu okresného súdu sp. zn. 13 C 96/95 (pôvodne vec vedená pod sp. zn. Nc 1874/95) ústavný súd zistil tento stav vecí:

Okresnému súdu bol 29. mája 1995 doručený návrh na určenie hraníc pozemkov a zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a vydanie zabratej pôdy (navrhovateľka v treťom rade je sťažovateľka).

Dňa 2. júna 1995 okresný súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľov, aby odstránili nedostatky svojho podania.

Dňa 13. júna 1995 právny zástupca žiadal, aby mu okresný súd oznámil, v čom návrh nespĺňa náležitosti.

Dňa 16. júna 1995 a 4. júla 1995 opätovne oznámil okresný súd právnemu zástupcovi, že návrh nespĺňa všetky náležitosti.

Dňa 4. júla 1995 právny zástupca oznámil okresnému súdu, že návrh spĺňa náležitosti a nech vec posúdi kvalifikovane sudca.

Dňa 6. júla 1995 bol spis prevedený do registra C a bola mu pridelená sp. zn. 13 C 96/95.

Dňa 2. októbra 1995 okresný súd vyzval navrhovateľov, aby upresnili hodnotu sporu.

Dňa 12. októbra 1995 oznámil právny zástupca navrhovateľov, že hodnotu sporu nie je možné presne vyčíslit'.

Dňa 14. novembra 1995 okresný súd určil termín prvého pojednávania.

Dňa 21. novembra 1995 odporkyňa doručila okresnému súdu vyjadrenie.

Dňa 29. novembra 1995 bolo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito pre neprítomnosť odporkyne (navrhovateľ v prvom rade a sťažovateľka neprítomní).

Dňa 29. apríla 1996 okresný súd určil termín pojednávania na 8. máj 1996, ktoré bolo odročené na 5. jún 1996 pre neprítomnosť žalobcov v prvom až štvrtom rade a ich právneho zástupcu (ospravedlnený) za účelom ich predvolania a predloženia písomných dokladov.

Dňa 5. júna 1996 bolo pojednávanie odročené za účelom vykonania znaleckého dokazovania. Na pojednávaní právny zástupca navrhovateľov žiadal vydať predbežné opatrenie (neprítomná sťažovateľka).

Dňa 27. júna 1996 bol navrhovateľmi zložený preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

Dňa 4. júla 1996 okresný súd vydal predbežné opatrenie.

Dňa 8. júla 1996 sťažovateľka doručila súdu návrh na rozšírenie žaloby.

Dňa 15. augusta 1996 okresný súd žiadal právneho zástupcu sťažovateľky o špecifikáciu návrhu.

Dňa 4. marca 1997 okresný súd vypracoval uznesenie, ktorým nariadil znalecké dokazovanie.

Dňa 13. mája 1997 zaslal spis znalcovi.

Dňa 6. júna 1997 požiadala odporkyňa o zamietnutie návrhu.

Dňa 9. júna 1997 doručil okresný súd vyjadrenie odporkyne navrhovateľom.

Dňa 18. júla 1997 navrhovatelia doručili okresnému súdu rozšírenie návrhu.

Dňa 3. septembra 1997 doručili navrhovatelia súdu vyjadrenie, že zaplatia náklady spojené s rozšírením návrhu a znaleckým dokazovaním aj za odporkyňu.

Dňa 30. októbra a 4. novembra 1997 okresný súd urgoval od znalca znalecký posudok.

Dňa 20. novembra 1997 právny zástupca sťažovateľky požiadal o ukončenie sporu.

Dňa 24. novembra 1997 znalec oznámil dôvody nepredloženia znaleckého posudku.

Dňa 1. decembra 1997 doručil súdu znalecký posudok a geometrický plán.

Dňa 5. decembra 1997 okresný súd priznal znalcovi odmenu a znalecký posudok zaslal na vyjadrenie účastníkom konania.

Dňa 12. decembra 1997 žiadal okresný súd navrhovateľov, aby upresnili v zmysle znaleckého posudku svoj návrh.

Dňa 5. januára 1998 odporkyňa oznámila, že nesúhlasí s vypořádáním podielového spoluvlastníctva.

Dňa 12. januára 1998 sťažovateľka žiadala vrátiť 93 000 Sk za znalecké dokazovanie.

Dňa 13. januára 1998 právny zástupca navrhovateľov požiadal okresný súd o predĺženie lehoty na upresnenie žalobného petitu.

Dňa 11. februára 1998 doručili navrhovatelia vyjadrenie k znaleckému posudku, rozšírenie ich žalobného návrhu a žiadali vykonať kontrolné dokazovanie.

Dňa 12. februára a 16. februára 1998 žiadal okresný súd znalca o doplnenie znaleckého posudku v zmysle návrhu účastníkov konania.

Dňa 5. marca 1998 doručil znalec doplnenie znaleckého posudku.

Dňa 2. apríla 1998 právny zástupca navrhovateľov doručil okresnému súdu vyjadrenie k doplneniu znaleckého posudku.

Dňa 26. mája 1998 určil okresný súd termín pojednávania na 17. jún 1998, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom vykonania ohliadky na mieste samom.

Dňa 4. augusta 1998 doručil navrhovateľ v štvrtom rade odvolanie proti vyhotoveniu geometrického plánu.

Dňa 18. augusta 1998 bola vykonaná ohliadka na mieste samom.

Dňa 21. augusta 1998 navrhovatelia doručili okresnému súdu vyjadrenie k znaleckému posudku.

Dňa 25. augusta 1998 doručil navrhovateľ v štvrtom rade odvolanie k znaleckému posudku a jeho doplneniu.

Dňa 7. júla 1999 navrhovateľ v štvrtom rade podal sťažnosť na zdĺhavé riešenie sporu predsedníčke okresného súdu.

Dňa 10. júna, 11. októbra a 12. novembra 1999 požiadal Okresný úrad v Detve (ďalej len „okresný úrad“) o stanovisko k prebiehajúcemu novému mapovaniu katastrálneho operátu.

Dňa 22. novembra 1999 okresný úrad oznámil, že na základe výzvy doručil okresnému súdu stanovisko 9. júla 1999.

Dňa 28. apríla 2000 požiadal okresný súd okresný úrad, či bola vyhlásená platnosť obnoveného katastrálneho operátu.

Dňa 22. mája 2000 okresný úrad oznámil, že vyhlásenie platnosti obnoveného katastrálneho operátu sa predpokladá k 1. januáru 2001.

Dňa 27. júla 2000 okresný súd prerušil konanie.

Dňa 18. augusta 2000 doručili navrhovatelia odvolanie proti uzneseniu o prerušení konania.

Dňa 12. januára 2001 okresný súd doručil odvolanie právny zástupcom navrhovateľa a odporcu.

Dňa 14. marca 2001 bol spis doručený Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“), ktorý svojím uznesením z 30. marca 2001 rozhodnutie okresného súdu o prerušení konania potvrdil.

Dňa 26. apríla 2001 krajský súd doručil spis okresnému súdu.

Dňa 9. mája 2001 zákonná sudkyňa žiadala predsedníčku okresného súdu o pridelenie veci inému sudcovi z dôvodu odchodu do dôchodku.

Dňa 4. júna 2001 bol spis pridelený sudcovi Mgr. L.

Dňa 28. júna 2001 bolo rozhodnutie krajského súdu doručené účastníkom.

Dňa 22. novembra 2001 okresný súd požiadal okresný úrad o informáciu k platnosti obnoveného katastrálneho operátu.

Dňa 10. decembra 2001 okresný úrad oznámil okresnému súdu, že platnosť obnoveného katastrálneho operátu bola vyhlásená v apríli 2001.

Dňa 31. januára 2002 okresný súd vyzval navrhovateľov na oznámenie, či trvajú na podanom návrhu a na nariadení kontrolného znaleckého posudku.

Dňa 14. marca 2002 žiadal navrhovateľ v prvom rade určiť termín pojednávania.

Dňa 14. marca 2002 určil okresný súd termín pojednávania na 13. máj 2002, ktoré odročil za účelom nariadenia kontrolného znaleckého dokazovania.

Dňa 24. júla a 26. septembra 2002 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu navrhovateľov na upresnenie otázky na kontrolné znalecké dokazovanie.

Dňa 26. septembra 2002 doručila právna zástupkyňa stanovisko ku kontrolnému znaleckému dokazovaniu.

Dňa 24. októbra 2002 okresný súd určil termín pojednávania na 11. december 2002, ktoré odročil na neurčito za účelom, aby znalec vypracoval vyjadrenie.

Dňa 9. januára 2003 znalec doručil okresnému súdu vyjadrenie.

Dňa 10. januára 2003 okresný súd vyjadrenie doručil právny zástupcovi.

Dňa 7. februára, 20. februára a 15. mája 2003 okresný súd vyzval navrhovateľov v prvom, druhom a štvrtom rade, aby zaslali otázky, na ktoré má znalec odpovedať v jeho doplňujúcom znaleckom posudku.

Dňa 13. mája 2003 požiadala sťažovateľka o určenie termínu pojednávania.

Dňa 29. mája 2003 navrhovatelia v prvom a druhom rade doručili okresnému súdu otázky na znalca.

Dňa 7. júla 2003 okresný súd nariadil znalecké dokazovanie.

Dňa 29. júla 2003 právna zástupkyňa odporkyne oznámila, že jej klientka zomrela, navrhla konanie prerušiť.

Okresný súd 30. júla 2003 vyzval navrhovateľov na oznámenie, či trvajú na pôvodnom návrhu alebo berú návrh späť.

Dňa 12. augusta 2003 právny zástupca sťažovateľky oznámil, že na pôvodnom návrhu trvajú.

III.

Sťažovateľka sa podanou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov ...“, a domáhala sa taktiež vyslovenia porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru na prerokovanie jej záležitosti v primeranej lehote.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry (I. ÚS 24/03, IV. ÚS 15/03, II. ÚS 66/03), v súlade s ktorou možno za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu sťažovateľa v konkrétnom posudzovanom prípade považovať také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci alebo k odstráneniu jeho právnej neistoty zákonom dovoľeným spôsobom. K vytvoreniu právnej istoty preto dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní okresného súdu pod sp. zn. 13 C 96/95 došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka konania (2) a postup samotného súdu (3).

Pri vyhodnotení doterajšieho konania okresného súdu vo veci sp. zn. 13 C 96/95 podľa troch označených základných kritérií ústavný súd dospel k týmto záverom:

1. Predmetom konania na okresnom súde je spor o určenie hranice pozemkov a zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva s príslušenstvom. Toto konanie vzhľadom na skutkovú povahu sporu možno hodnotiť ako zložitú vec, čo vyplýva i z tej skutočnosti, že navrhovatelia v priebehu konania niekoľkokrát upravovali petit návrhu a za účelom jeho posúdenia bolo nariad'ované aj znalecké dokazovanie. Z právneho hľadiska vec nie je možné hodnotiť ako zložitú. Predmet konania má stabilnú právnu úpravu a jej výklad a používanie je ustálené v judikatúre všeobecných súdov.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. V danom prípade ide o spor, v ktorom je každý účastník povinný postupovať podľa § 6 a § 120 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a vyvíjať všetko úsilie na súčinnosť so súdom tak, aby súd mohol o uplatnenej ochrane rozhodnúť v súlade so zákonom. Vychádzajúc z uvedenej základnej charakteristiky sporového konania sťažovateľke možno pripísať určitú pasivitu v tom, že sa nezúčastnila bez toho, aby sa ospravedlnila, zo šiestich nariadených pojednávaní piatich (29. novembra 1995, 8. mája 1996, 5. júna 1996, 13. mája a 11. decembra 2002). Konanie sťažovateľky nebolo v súlade s jej právami a povinnosťami ako účastníčky sporového konania ani 8. júla 1996, keď podala návrh prostredníctvom svojho právneho zástupcu na rozšírenie predmetu konania o rozdelenie ďalšej parcely („tunačky“), ktorú presne neoznačila, nešpecifikovala, a jej upresnenie okresnému súdu nedoručila ani na základe výzvy okresného súdu.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľka neposkytla súdu potrebnú súčinnosť vyplývajúcu jej z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, uplatnením ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je postup okresného súdu. Ústavný súd konštatuje, že v konaní okresného súdu sa vyskytli v určitom období zbytočné prietahy, v určitom období bolo jeho konanie málo efektívne a minulo sa svojmu účinku. Okresný súd síce nariad'oval pojednávania, pritom však nerešpektoval zásadu hospodárnosti konania. Z neúčasti sťažovateľky na piatich pojednávaniach, ako aj z neprítomnosti ostatných navrhovateľov nevyvodil žiadne opatrenia a závery, na ktoré bol oprávnený a povinný podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Procesné úkony okresného súdu boli nekoncentrované, nesústredené a málo efektívne. Dôkazom toho je postup pri odstraňovaní nedostatkov žaloby a postup pri nariad'ovaní znaleckého dokazovania. Nesústredená a nekoncentrovaná činnosť súdu pri nariad'ovaní znaleckého dokazovania mala za následok, že znalecký posudok musel byť nielen doplnený, ale neskôr muselo byť nariadené aj znalecké dokazovanie podľa § 127 ods. 2 OSP.

Ústavný súd pripomína, že základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je príkazom pre všetky štátne orgány na také konanie, ktoré vytvára právnu istotu pre subjekty práva. Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zákonodarca zabezpečuje prostredníctvom procesnoprávnych inštitútov, ktoré sú štátne orgány vrátane všeobecných súdov povinné efektívne a vecne správne využívať. Občiansky súdny poriadok obsahuje viaceré účinné prostriedky zabezpečujúce plynulosť a optimálnu dĺžku súdneho konania, ktorej výsledkom je právoplatné rozhodnutie a stav právnej istoty. Ide najmä o ustanovenia § 100 ods. 1 a § 43 ods. 1 OSP, ktoré okresný súd pri svojom postupe vôbec nevyužil.

Za neefektívnu činnosť okresného súdu možno považovať úkony vykonané 2. júna, 13. júna a 4. júla 1995, keď nekonkretizoval nedostatky podania navrhovateľov, t. j. v čom

tieto nespĺňajú náležitosti podľa Občianskeho súdneho poriadku. Neefektívna činnosť okresného súdu spočívala tiež v tom, že žiadal navrhovateľov o podanie konkrétnych otázok na znalecké dokazovanie (pozri výzva z 15. augusta 1996 a 26. septembra 2002).

Konanie okresného súdu je poznačené zbytočnými priet'ahmi v dôsledku nečinnosti v jednotlivých obdobiach, keď nevykonával úkony plynule, ale v dlhých časových intervaloch. Tak tomu bolo v období od 6. júla 1995, keď bola vec zapísaná do registra C, do 2. októbra 1995, keď vyzval na určenie hodnoty poplatkového úkonu, čo mohol vykonať sám, ďalej to bolo obdobie od 29. novembra 1995, keď odročil pojednávanie na neurčito, do 29. apríla 1996, keď určil termín ďalšieho pojednávania.

Okresný súd zapríčinil zbytočné priet'ahy i tým, že uznesenie o pribratí znalca do konania vypracoval až 4. marca 1997, hoci pojednávanie za týmto účelom bolo odročené 5. júna 1996. Zbytočné priet'ahy v konaní okresného súdu sa vyskytli i v období od 18. augusta 1998, keď bola vykonaná ohliadka na mieste samom, do 10. júna 1999, keď žiadal od okresného úradu stanovisko (toto stanovisko okresný súd žiadal i podaním z 11. októbra 1999 a 12. novembra 1999, hoci okresný úrad na výzvu okresného súdu už odpovedal 9. júla 1999). Ďalší úkon okresný súd vykonal až 28. apríla 2000, keď žiadal ďalšie stanovisko. Okresný súd bol nečinný i od 10. decembra 2001, keď mu okresný úrad doručil stanovisko, na základe ktorého mu odpadol dôvod prerušenia konania, napriek tomu okresný súd vo veci nevyhotovil uznesenie o pokračovaní v konaní, do 14. marca 2002, keď určil termín pojednávania (medzi týmito úkonmi vyzval navrhovateľov, aby mu oznámili, či trvajú na podanom návrhu a na nariadení kontrolného znaleckého posudku). Ďalej bol okresný súd nečinný od 13. mája 2002, keď odročil pojednávanie za účelom nariadenia kontrolného znaleckého dokazovania, do 24. októbra 2002, keď určil termín pojednávania na 11. december 2002, ktoré opätovne odročil za účelom, aby znalec doručil vyjadrenie. Otázke odročeného pojednávania z 13. mája 2002 sa okresný súd začal venovať až 7. februára 2003, keď žiadal účastníkov, aby mu doručili otázky, na ktoré má znalec v kontrolnom znaleckom posudku odpovedať, a uznesenie o pribratí znalca do konania vypracoval až 7. júla 2003.

Zo súdneho spisu ďalej vyplýva, že okresný súd napriek tomu, že od podania návrhu uplynula doba 8 rokov, vo veci ani raz nerozhodol.

Obranu okresného súdu spočívajúcu v poukazovaní na zmenu zákonného sudcu, nedostatočný počet sudcov a skutkovú komplikovanosť veci ústavný súd neakceptoval.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 18/98, II. ÚS 52/99) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezabavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

Ústavný súd konštatoval, že prebiehajúce konanie je stále na súde prvého stupňa bez rozhodnutia vo veci samej. Táto zdĺhavosť konania okresného súdu nemôže byť podľa ústavného súdu ničím ospravedlniteľná.

Ústavný súd na základe uvedených dôvodov a vychádzajúc zo svojej judikatúry preto uzavrel, že v predmetnom konaní došlo k zbytočným prietahom v dôsledku nesprávnej a neefektívnej činnosti okresného súdu, ktoré odôvodňujú jeho výrok o porušení označených základných práv sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

V zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže k porušeniu základného práva sťažovateľky došlo nekonaním okresného súdu, ústavný súd mu prikázal vo veci konať bez zbytočných prietahov napriek tomu, že sťažovateľka sa vo svojej sťažnosti takéhoto výroku nedomáhala.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľky, zaoberal sa jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Z citovaného textu ústavy vyplýva, že ústavný súd môže, avšak nemusí priznať primerané finančné zadost'učinenie. Ústavný súd vychádzal pri svojom rozhodovaní predovšetkým z toho, že sťažovateľka ako účastníčka konania výrazne prispela svojim správaním k tomu, že spor sa neúmerne predlžoval a vznikali zbytočné priet'ahy. Sťažovateľka ako navrhovateľka sa nezúčastňovala nariadených pojednávanií, svoj návrh v priebehu konania rozšírila nekonkrétnym a nejasným podaním, na výzvy okresného súdu jej právny zástupca v primeranej lehote neodpovedal. Ústavný súd pripomína, že v sporovom konaní musí účastník počítať s tým, že ak jeho úkony (neúčast' na pojednávaniach, nejasné podania, nereagovanie na výzvy súdu) predlžia konanie, pôjde to v každom prípade na jeho ťarchu (§ 6, § 101 ods. 2, § 120 ods. 1 OSP).

Za týchto okolností potom konanie a nález ústavného súdu (najmä vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázanie okresnému súdu, aby ďalej vo veci konal bez zbytočných priet'ahov, a priznanie úhrady trov konania) sú dostatočnými opatreniami na nápravu stavu spôsobeného porušením základného práva.

O úhrade trov konania ústavný súd rozhodol v zmysle § 36 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov tak, že sťažovateľke priznal sumu 8 796 Sk z dôvodu trov právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Ústavný súd priznal právnenému zástupcovi úhradu za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie vecí, písomné vyhotovenie sťažnosti), pričom náhradu za jeden úkon

právnej služby priznal vo výške 4 270 Sk (základom pre výpočet výšky náhrady za úkon právnej služby bola nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2002 vo výške 12 811 Sk).

Ďalej ústavný súd priznal právnemu zástupcovi sťažovateľky dvakrát náhradu režijného paušálu po 128 Sk [§ 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb].

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. októbra 2003